

Byznys s „černými“ domovy pro seniory roste. Šéf asociace vysvětluje proč

DANIELA KRÁSKÁ, TOMÁŠ SVOBODA

vybrat autory
ke sledování

10:43

Poslechněte
si tento
článek

eBook Sdílet 29

Ilustrační foto.

14:43

„Černé“ domovy pro seniory mohou klienty ohrožovat, úřady jsou na ně ale často krátké. Prezident Asociace poskytovatelů sociálních služeb popisuje, proč jejich provozovatelé nechtějí svůj byznys legalizovat i kde selhává kontrola.

Pro domovy pro seniory platí přísná pravidla. Zárukou jejich dodržování, a tedy i bezpečnosti a kvality péče, má být povinná registrace. Jenže v posledních letech přibývá služeb v šedé zóně, které se jí vyhýbají.

Tato neregistrovaná zařízení podle Kanceláře ombudsmana mohou klienty ohrožovat. Přesto se je nedaří efektivně kontrolovat ani zavírat.

Příčiny problému i systémové mezery vysvětluje prezident Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR Jiří Horecký. „Kraje to aktivně neřeší – zabývají se tím, až když dostanou konkrétní podnět. Nikdo vyčleněný

neprohledává weby a sociální sítě, kde se tyto služby běžně nabízejí,“ upozorňuje v rozhovoru pro Seznam Zprávy.

Co nejvíc brání poskytovatelům v šedé zóně v tom, aby se zaregistrovali? Proč se tomu vyhýbají?

Jsou to tři hlavní důvody. Prvním je regulace úhrad. Registrované sociální služby mají přesně daný strop, kolik si mohou účtovat za den ubytování, za stravu nebo třeba za hodinu pečovatelské služby.

Druhý důvod je, že se tím vystavují kontrolám kvality ze strany ministerstva práce a sociálních věcí. Registrací se zaváží k naplňování standardů kvality a registračních podmínek, což je práce navíc. Pokud služba registrovaná není, MPSV tam na kontrolu ani přijít nemůže – tam vykonává kontrolu jen kraj, případně veřejný ochránce práv.

Co obnáší registrace pobytové sociální služby

Registrovat domov pro seniory v ČR znamená získat oprávnění k poskytování sociální služby podle zákona č. 108/2006 Sb. Není to jen formalita. Zařízení, které klientům poskytuje i péči, musí splňovat požadavky na personál, prostory, hygienu i způsob poskytování péče.

Je třeba doložit právní vztah k budově, zaměstnávat kvalifikované pracovníky, mít schválený provozní řád a splněné hygienické požadavky, doložit bezúhonnost vedení i pracovníků.

ZOBRAZIT VŠE

A ten poslední důvod?

Ten je personální. Zařízení se nově musí registrovat i jako poskytovatel zdravotních služeb, musí splňovat personální zdravotní standardy – například minimálně 6,5 úvazku všeobecné sestry při nepřetržitém provozu. Musí mít sociálního pracovníka a přímou péči musí vykonávat pečovatelé se 150hodinovým kurzem a povinností celoživotního vzdělávání 24 hodin ročně.

To všechno službu prodražuje. Když fungují v šedé zóně na základě živností na ubytování, stravování nebo péči o domácnost, mohou vzít kohokoliv „z ulice“ a nemusejí nic řešit – tedy než to někdo zjistí a kraj přijde na kontrolu.

Možné zmírnění pravidel

Kapacity v registrovaných domovech nestačí, v šedé zóně jsou dnes vyšší desítky zařízení. Když stát kontrolu nezvládá, neměly by se podmínky zmírnit, aby je měl alespoň pod dohledem?

Ano, ta jednání proběhla. Ale to, že je nedostatečná nabídka, by nás nemělo vést ke snížení požadavků na kvalifikaci, že někdo jiný než všeobecná sestra třeba bude píchat injekce, podávat léky nebo zapisovat do ošetřovatelské dokumentace.

To je, jako kdybychom měli málo řidičů autobusů a řekli bychom: tak to pojďme vyřešit tím, že necháme řídit autobus i ty, kteří mají oprávnění jenom na „béčko“.

Můžeme se bavit o přesunu kompetencí mezi sestrami nebo změnách u sociálních pracovníků a pracovníků v sociálních službách. To se děje. Ale z mého pohledu není možné rezignovat na elementární kvalitu služby, kterou má stát garantovat, jen proto, že tu je hodně podnikatelů, kteří nechtějí být regulováni v úhradách a chtějí nižší náklady.

Prezident Asociace poskytovatelů sociálních služeb Jiří Horecký.

Jaké konkrétní návrhy padaly?

Méně striktní podmínky si dokážeme představit v oblasti požárních či hygienických předpisů a provozního řádu. Jde často o malokapacitní zařízení v rodinných domech, která lze nazvat komunitními pobytovými službami. O tom se jednalo s hasiči, hygienou i ministerstvem zdravotnictví.

Pomáhat má registr, nefunguje ale ideálně

Úřady odkazují na registr oficiálních poskytovatelů sociálních služeb pod MPSV. Někteří úředníci ale zmiňovali, že se v něm dobře nevyznají, je uživatelsky nekomfortní. Jak to vnímáte vy – je dostačující?

Ne, to určitě není. Řešili jsme to nedávno s paní ombudsmankou, domluvili jsme se, že k tomu uděláme společné setkání MPSV, všech krajů a dalších, kterých se to týká.

Navrhoval jsem, aby MPSV vytvořilo jednoduchou aplikaci. Rodina by do ní zadala IČO poskytovatele a automaticky by jí vyjelo, jaké má registrované sociální i zdravotní služby a jaké naopak nemá – a to včetně živnostenských oprávnění, což se dá z registru vyčíst. Bylo by tam jasné sdělení: tato organizace může dělat to a to a naopak nemůže dělat to a to.

To řešení je relativně jednoduché a bylo by přívětivější než současný registr, kde má i ten, který se v tom orientuje, problém něco najít.

Jak na problém reaguje ministerstvo

Ministerstvo práce a sociálních věcí chce provozování neregistrovaných sociálních služeb nově označit jako trestný čin. Seznam Zprávám to potvrdil mluvčí resortu Jakub Slavík.

Aktuální situace je podle zástupců resortu problematická. Zmiňují však, že jen represe problém nevyřeší - je proto nutné zvýšit kapacitu oficiálních služeb a zabránit tomu, aby nemocnice, opatrovníci nebo sociální pracovníci posílali klienty do nelegálních zařízení.

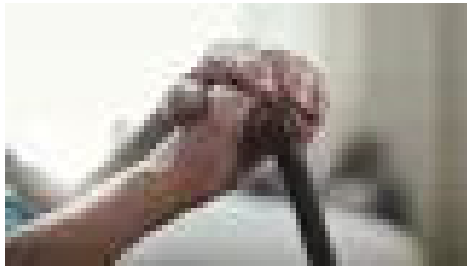
ZOBRAZIT VŠE

IČO tam teď je. To znamená, že byste tam ještě dodělal něco, aby uživatel viděl, k čemu služba má oprávnění a k čemu ne?

Přesně. Poskytovatel může mít registrovanou třeba jen terénní službu a ne pobytovou. Nebo ji může mít registrovanou v jednom městě a v dalších dvou už ne. Čili aby vyjelo, že má oprávnění vykonávat danou službu v konkrétní provozovně nebo městě. A to se týká nejen sociální části, ale i té zdravotní, protože pobytové služby mají mít i zdravotní registraci. Tu by měl také kontrolovat krajský úřad.

Dávala by smysl v registru i zpětná vazba klientů?

Pokud by to fungovalo jako na ubytovacích portálech – tedy neanonymně, s možností provozovatele se vyjádřit nebo deklarovat zjednání nápravy – tak určitě.

O seniory se pečuje načerno, poznat to je problém

31. 7. 2026 6:20

Posílit kapacity i kontroly

Je to samozřejmě velmi komplexní problém. Přesto - co by se za vás v tom systému mělo změnit?

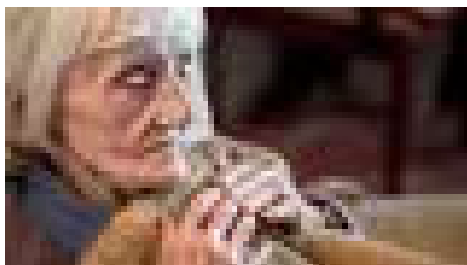
Tři věci. První je obecně zvyšování kapacit, to ale i bez ohledu na nelegální poskytovatele. Proto jsme představili predikci a vyzvali ministerstvo, aby v tom začalo něco dělat, protože příštích 10 až 15 let to bude problematické. Ale to je nejtěžší řešení.

Druhá věc je, aby veřejnost věděla, že tu jsou služby s registrací a bez registrace, s nimiž jsou spojená rizika. Lidé by si měli mít možnost jednoduše ověřit, že zařízení registraci má. Napadají mě třeba certifikáty vydané MPSV, které budou viditelné při vstupu do budovy. Hlavní je o tom mluvit, aby si na to dávali pozor.

A třetí je větší kontrola ze strany krajských úřadů. Víme, že třeba Jihomoravský kraj to trápí a kontroluje, ale některé kraje jsou k tomu laxnější a nemají na to nástroje.

Mluví se také o zneužívání příspěvku na péči. Co se v této souvislosti děje?

Kontrola využívání tohoto příspěvku v neregistrovaných zařízeních mě hodně trápí. Příspěvek můžete použít jen třemi způsoby a jeden z nich musíte označit při žádosti nebo změně. První je úhrada registrované sociální služby, druhá možnost je dát ho rodinnému příslušníkovi a třetí možnost je dát ho cizí osobě, takzvanému asistentovi péče. S ním ale musíte mít smlouvu, která se posílá na úřad práce.

Hlad, krev a myši. V Česku jede byznys s nelegálními domy pro seniory

11. 6. 2026 6:20

Jak to nejčastěji funguje v neregistrovaných domovech?

Zaměstnanci nelegálních poskytovatelů vystupují jako asistenti a příspěvek je hlášen na ně jako na fyzické osoby, nikoli jako na zaměstnance právního subjektu. To je věc, po které dlouhodobě i s veřejným ochráncem práv voláme,

aby se kontrolovala. V minulosti jsme viděli, že na jednoho zaměstnance byly napsané příspěvky ve výši vysokých desítek tisíc, což už budí otázky, jestli jde opravdu o asistenta péče, nebo se tím systém obchází.

„Hranice bývá mlhavá“

Naráželi jsme na případy zařízení, která fungují roky, mnohdy i navzdory kontrolám ombudsmana. Proč je tak těžké na ně „došlápnout“ a efektivně je zavřít?

Mnohá se pohybují na hranici legálnosti. Nemají registrovaný domov pro seniory, ale mají terénní službu, nebo jsou domluveny s agenturou domácí péče či pečovatelskou službou, která tam dochází.

Pokud to má charakter domova se střídáním směn, je to nelegální. Pokud jde ale o nájemní byty se službami docházejícími jen v nutných hodinách, je to legální. Ta hranice bývá velmi mlhavá.

Největší problém je, když má někdo jen tři živnostenská oprávnění a nemá vůbec žádnou registraci – ani zdravotní, ani sociální – a nechodí tam ani žádná jiná registrovaná služba. To je ta největší hrozba.

U těch pseudolegálních služeb by se dalo mluvit o nějakých úpravách podmínek, aby to mohlo fungovat. Protože tam bývá dodrženo to, co je podle mě klíčové: jistota, že ten, kdo o mě pečuje nebo mi poskytuje zdravotní péči, má potřebnou kvalifikaci a že na něj někdo dohlíží.

Často se stává, že zařízení dostanou pokutu, která je ale tolik nebolí. Bývá to nejčastěji okolo sta tisíc, což si zvládnou vydělat...

Horní hranice pokuty je dva miliony korun, ale ta pokuta nesmí být takzvaně likvidační. To znamená, že je vždycky udělena v takové výši, aby zařízení mělo šanci přežít a situaci napravit. Všechna si taky nově musejí vyřídit registraci zdravotnického zařízení. Tam už to může kontrolovat kraj a za neoprávněné poskytování ošetřovatelské péče hrozí další až milionová pokuta.

My jsme ale naráželi na to, že kontrol je málo. Je podle vás snaha s tím problémem něco dělat?

Pokud má starosta obce podezření, že u nich funguje nelegální poskytovatel, má povinnost to nahlásit kraji. Kraje to ale aktivně neřeší – zabývají se tím, až když dostanou konkrétní podnět. Nikdo vyčleněný neprohledává weby a sociální sítě, kde se tyto služby běžně nabízejí.

Tohle by mělo řídit MPSV, které se k tomu ale teď moc nevyjadřuje. Asi mají jiné starosti, ale tohle pro ně očividně není priorita, kterou by chtěli řešit. Mlčí.

(Pozn. red.: Rozhovor vznikl ještě před potvrzením informace, že MPSV uvažuje o tom, že provozování neregistrované sociální služby by mohlo být trestným činem. Seznam Zprávy o tom informovaly [zde](#).)

Ale i když jde o dlouhodobý fenomén, dál se rozšiřuje a těch zařízení přibývá, protože represe je nedostatečná, nebo dokonce žádná. Ti provozovatelé se nemusejí ničeho bát a mohou vesele pokračovat.

Přitom ve většině případů vychází, že mezi registrací a kvalitou opravdu existuje přímá úměra. V minulosti se v řadě neregistrovaných zařízeních objevovaly problémy s týráním, malnutricí, dehydratací nebo předraženými úhradami.